

Số: /BC-UBND

Bình Định, ngày tháng năm 2023

BÁO CÁO
Về việc thực hiện chính sách, pháp luật về di sản văn hóa
trên địa bàn tỉnh Bình Định

Kính gửi: Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội

Thực hiện văn bản số 1440/UBVHGD15 ngày 27/02/2023 của Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội về việc báo cáo việc thực hiện chính sách, pháp luật về di sản văn hóa; UBND tỉnh Bình Định kính báo cáo tình hình thực hiện chính sách, pháp luật về di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh Bình Định như sau:

I. CÔNG TÁC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ BẢO VỆ VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA:

1. Việc ban hành văn bản quy phạm pháp luật về di sản văn hóa:

Luật Di sản văn hóa năm 2001 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa năm 2009, cùng với các Nghị định của Chính phủ trên lĩnh vực di sản văn hóa và các Thông tư hướng dẫn thi hành của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch được ban hành đồng bộ đã tạo hành lang pháp lý cho công tác bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa, góp phần tích cực trong việc bảo tồn, phát huy giá trị các di sản văn hóa dân tộc, nhiều hoạt động liên quan đến di sản văn hóa được trình diễn, triển lãm, truyền dạy đã góp phần đáp ứng nhu cầu sáng tạo, hưởng thụ văn hóa của các tầng lớp nhân dân, tăng cường ý thức trách nhiệm, niềm tự hào của nhân dân trong công tác bảo vệ, giữ gìn và phát huy giá trị di sản văn hóa dân tộc; đặc biệt góp phần giới thiệu, quảng bá rộng rãi giá trị di sản văn hóa dân tộc đến với đông đảo du khách và bạn bè trên khắp thế giới.

Trải qua thời gian thực hiện và đi vào thực tiễn, trước những yêu cầu và đòi hỏi từ thực tế cuộc sống, đến nay hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về di sản văn hóa bộc lộ một số hạn chế, bất cập. Một số quy định của Luật Di sản văn hóa còn mang tính nguyên tắc chung chung, chưa cụ thể nên khó thực hiện; một số vấn đề chưa có quy định cụ thể như: về trình tự, thủ tục hủy bỏ xếp hạng di tích; quy định trách nhiệm quản lý, bảo vệ đối tượng kiểm kê di tích; quy định về chế độ đãi ngộ đối với Nghệ nhân nhân dân, Nghệ nhân ưu tú; quy định nội dung cơ chế để thu hút các nguồn lực của xã hội, huy động sự đóng góp, tham gia của tổ chức, cá nhân trong công tác bảo vệ, khai thác, sử dụng và phát huy giá trị di sản văn hóa; trình tự, thủ tục khen thưởng tổ chức, cá nhân phát hiện và giao nộp di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia... Do đó Luật Di sản văn hóa và các văn bản quy phạm pháp luật về di sản văn hóa cần thiết phải được sửa đổi, bổ sung cho phù hợp với tình hình thực tiễn.

Trên địa bàn tỉnh Bình Định, nhằm đẩy mạnh công tác bảo vệ và phát huy giá trị các loại hình di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh theo quy định của pháp luật, các Nghị quyết của Trung ương và chỉ đạo của Chính phủ, trong thời gian qua Tỉnh ủy Bình Định đã ban hành các chương trình hành động đề ra chủ trương đầu tư bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hóa tiêu biểu của tỉnh gắn với phát triển du lịch; UBND tỉnh đã ban hành các kế hoạch, quyết định, dự án, đề án đầu tư bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh; phê duyệt kế hoạch đầu tư tôn tạo di tích lịch sử - văn hóa; xếp hạng di tích cấp tỉnh; bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể tiêu biểu của tỉnh. Các văn bản được ban hành phù hợp với quy định của pháp luật, qua đó tạo điều kiện cho nhiều di tích lịch sử - văn hóa được trùng tu, tôn tạo, nâng cấp và phát huy giá trị; nhiều giá trị văn hóa truyền thống dân tộc được bảo vệ, khai thác và phát huy (*Có Phụ lục danh mục văn bản kèm theo*).

2. Công tác lập phê duyệt, thực hiện quy hoạch, dự án bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích

- Trong giai đoạn 2014 - 2020, được sự đồng ý của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, UBND tỉnh Bình Định đã triển khai dự án Quy hoạch, xây dựng mở rộng, nâng cấp Bảo tàng Quang Trung, Khu di tích Đền thờ Tây Sơn Tam kiệt với tổng diện tích là 17,74 ha, quy hoạch hoàn chỉnh các khu chức năng nhằm bảo tồn và phát huy giá trị Khu di tích lịch sử xứng tầm với công tích và sự nghiệp của Tây Sơn Tam kiệt và trở thành điểm đến du lịch phục vụ du khách trong nước và quốc tế. Hiện nay, nhiều công trình, hạng mục của khu di tích này đã hoàn thành đưa vào sử dụng, Đền thờ Tây Sơn Tam kiệt được mở rộng, xây dựng hoàn thành Nhà Tiền tế, nhà Tiền bái, nhà Thượng điện. UBND tỉnh đã phê duyệt và đầu tư xây dựng nhiều công trình khác: Quy hoạch chi tiết xây dựng Khu tưởng niệm cụ Nguyễn Sinh Sắc tại Huyện đường Bình Khê; Quy hoạch chi tiết xây dựng tỉ lệ 1/500 công trình: Đền thờ Võ Duy Dương; Đầu tư dự án: Di tích lịch sử Địa điểm lưu niệm cuộc biểu tình năm 1931 tại Cây số 7 Tài Lương...

- Trong giai đoạn năm 2021 - 2025, UBND tỉnh đã phê duyệt một số danh mục di tích: Quy hoạch phân khu xây dựng tỷ lệ 1/2000 khu vực lân cận các di tích gốc Thành Hoàng Đế, thị xã An Nhơn; Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử Nơi thành lập Chi bộ Cửu Lợi, thuộc phường Tam Quan Nam, thị xã Hoài Nhơn; đầu tư xây dựng công trình: Đền thờ Võ Văn Dũng; Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử Cột cờ Thành Bình Định; đầu tư xây dựng công trình: Khu di tích lịch sử Chiến thắng Thuận Hạnh; Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử Địa đạo Gò Quánh; Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử: Địa điểm nhà Thầy Trương Văn Hiến thuộc xã Nhơn Phúc, Thị xã An Nhơn; Quy hoạch bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử: Nơi thành lập Chi bộ Chính Nghĩa thuộc xã An Tân, huyện An Lão...

Nhìn chung, hồ sơ dự án, thiết kế tu bổ, tôn tạo di tích đã bám sát các quy định, nhiều sở, ngành, đơn vị, tổ chức tham gia tích cực vào việc đóng góp ý kiến cho các dự án, quy hoạch tu bổ, tôn tạo và phát huy giá trị di tích. Việc thực hiện quy định tham vấn và giám sát của các nhà khoa học và cộng đồng đã tạo sự đồng thuận giữa chính quyền, ngành văn hóa, thể thao và nhân dân nên chất lượng của

các công trình và hoạt động tu bổ di tích trong những năm qua từng bước được nâng cao; hạn chế các thiếu sót, vi phạm trong hoạt động tu bổ di tích. Ngoài một số di tích quốc gia đặc biệt, di tích quốc gia, di tích cấp tỉnh có giá trị tiêu biểu đã được UBND tỉnh phê duyệt quy hoạch, triển khai hiệu quả các dự án tu bổ, tôn tạo phát huy giá trị di tích gắn với phát triển kinh tế - xã hội, phần lớn di tích còn lại chưa được lập Quy hoạch để có cơ sở bảo tồn và phát huy giá trị.

3. Việc phân cấp, phân quyền, cải cách thủ tục hành chính, tổ chức bộ máy, đội ngũ quản lý di sản văn hóa

- Để cụ thể hóa việc phân cấp quản lý và phối hợp giữa các cấp, các ngành trong quản lý, bảo tồn, phát huy giá trị di tích trên địa bàn tỉnh, Sở Văn hóa và Thể thao đang tham mưu UBND tỉnh ban hành *Quy chế Quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh Bình Định*, trong đó quy định việc phân cấp quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích cho UBND cấp huyện, UBND cấp xã và các cơ quan, tổ chức liên quan. Theo Khoản 4, Điều 55 Luật Di sản văn hóa quy định: Ủy ban nhân dân các cấp trong phạm vi nhiệm vụ và quyền hạn của mình thực hiện việc quản lý nhà nước về di sản văn hóa ở địa phương theo phân cấp của Chính phủ. Nhưng Nghị định số 98/2010/NĐ-CP ngày 21/9/2010 của Chính phủ không quy định cụ thể trách nhiệm của UBND các cấp trong việc quản lý nhà nước đối với di sản văn hóa, cũng như chưa có quy định về phân cấp, ủy quyền quản lý về di sản văn hóa từ cấp tỉnh cho cấp huyện. Do đó các địa phương thiếu căn cứ pháp lý để ban hành quyết định phân cấp quản lý và các tỉnh, thành thực hiện không thống nhất trong việc phân cấp, ủy quyền; có địa phương đã phân cấp quản lý di sản văn hóa, có địa phương chưa phân cấp, việc phân cấp, ủy quyền quản lý di sản văn hóa chưa được đẩy mạnh về cơ sở.

- Hiện nay, một số di tích lịch sử - văn hóa và danh lam thắng cảnh tiêu biểu của tỉnh có tiềm năng khai thác, phát huy giá trị phục vụ du lịch đã được giao cho các cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp quản lý, khai thác, như: Danh lam thắng cảnh Ghềnh Ráng và Hàm Hồ giao cho hai doanh nghiệp quản lý, khai thác là Công ty CP du lịch Sài Gòn - Quy Nhơn và Công ty CP du lịch Hàm Hồ Rosa Alba. Bảo tàng Quang Trung quản lý 10 di tích: trong đó 8 di tích thời Tây Sơn và 2 di tích lưu niệm danh nhân trên địa bàn huyện Tây Sơn. Bảo tàng tỉnh Bình Định quản lý khai thác 4 di tích kiến trúc Tháp Chăm: Tháp Đồi, Tháp Bánh Ít, Tháp Cánh Tiên, Tháp Dương Long. Một số di tích quốc gia đã được đầu tư tu bổ, tôn tạo, Bảo tàng tỉnh hợp đồng thuê người bảo vệ quản lý, chăm sóc di tích, kinh phí trả lương sử dụng từ nguồn phí tham quan của các di tích có thu phí. Đối với các di tích còn lại chưa được đầu tư, Bảo tàng tỉnh đã phân công cán bộ chuyên môn quản lý di tích theo từng địa bàn để kiểm tra, phát hiện kịp thời nếu có sai phạm và tổ chức xử lý vệ sinh môi trường di tích.

- Về cải cách thủ tục hành chính, hiện nay cấp tỉnh thực hiện 14 thủ tục hành chính trên lĩnh vực di sản văn hóa. Các thủ tục hành chính đơn giản, dễ tiếp cận, dễ thực hiện, tạo điều kiện thuận lợi cho các tổ chức, cá nhân khi tham gia thực hiện quy định pháp luật về di sản văn hóa. Tuy nhiên, đối với tỉnh Bình Định, lĩnh vực di sản văn hóa phát sinh rất ít hồ sơ, một số lĩnh vực thỉnh thoảng có hồ sơ như: Cấp Giấy chứng nhận đủ điều kiện/ chứng chỉ hành nghề tu bổ di tích, đề

ngộ công nhận bảo vật quốc gia; còn các lĩnh vực khác hầu như không phát sinh hồ sơ.

- Về tổ chức bộ máy, đội ngũ quản lý di sản văn hóa, đối với cấp tỉnh, theo chức năng, nhiệm vụ được giao, trước đây Sở Văn hóa và Thể thao thành lập Phòng Quản lý văn hóa thực hiện chức năng quản lý nhà nước về các hoạt động văn hóa và di sản văn hóa, bố trí công chức chuyên môn kiêm nhiệm theo dõi lĩnh vực di sản văn hóa. Đến năm 2019, thực hiện việc sắp xếp tổ chức bộ máy, Phòng Quản lý văn hóa được sáp nhập với Phòng Nếp sống văn hóa - Gia đình, lấy tên là Phòng Quản lý văn hóa - Gia đình, thực hiện chức năng quản lý nhà nước về các hoạt động văn hóa, di sản văn hóa, đời sống văn hóa cơ sở và gia đình, công chức chuyên môn tiếp tục kiêm nhiệm theo dõi lĩnh vực di sản văn hóa. Đối với cấp huyện, Phòng Văn hóa và Thông tin là cơ quan có chức năng quản lý nhà nước về di sản văn hóa trên địa bàn, nhưng do biên chế có hạn, phân công công chức kiêm nhiệm theo dõi nên việc thực hiện nhiệm vụ và quyền hạn về di sản văn hóa chưa đảm bảo theo quy định.

4. Xây dựng, chỉ đạo thực hiện các nghị quyết của Quốc hội, Chính phủ trong lĩnh vực văn hóa; chiến lược, quy hoạch, kế hoạch, chính sách phát triển sự nghiệp bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa

- Thực hiện các Nghị quyết của Quốc hội, Chính phủ trong lĩnh vực văn hóa, UBND tỉnh đã ban hành các kế hoạch, quyết định, dự án, đề án đầu tư bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2021 - 2025, cụ thể là: Kế hoạch thực hiện Chiến lược phát triển văn hóa đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Bình Định; Kế hoạch thực hiện Chương trình Bảo tồn và phát huy bền vững giá trị di sản văn hóa Việt Nam, giai đoạn 2021 - 2025 trên địa bàn tỉnh Bình Định; Kế hoạch thực hiện Chương trình số hóa Di sản văn hóa Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030 trên địa bàn tỉnh Bình Định; Kế hoạch bảo tồn và phát huy Võ cổ truyền Bình Định đến năm 2025; Kế hoạch thực hiện Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị dân ca, dân vũ, dân nhạc của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch giai đoạn 2021 - 2030” trên địa bàn tỉnh; Kế hoạch triển khai thực hiện dự án 6 “Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch”, thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tỉnh Bình Định, giai đoạn 2021-2030, giai đoạn I: từ năm 2021 đến năm 2025... Qua đó đã thể chế hóa kịp thời các quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng về văn hóa nói chung và di sản văn hóa nói riêng, góp phần xây dựng các chính sách mới phù hợp; nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước, tăng cường phát huy nguồn lực xã hội phục vụ bảo tồn và phát huy bền vững giá trị di sản văn hóa.

- UBND tỉnh đã chỉ đạo các địa phương đẩy mạnh công tác bảo vệ và phát huy giá trị các loại hình di sản văn hóa trên địa bàn theo các Nghị quyết của Trung ương, chỉ đạo của Chính phủ và UBND tỉnh, đầu tư các nguồn lực bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hóa tiêu biểu gắn với phát triển du lịch. UBND các huyện, thị xã, thành phố phối hợp với các sở, ngành liên quan đang triển khai kế hoạch đầu tư tôn tạo và phát huy các di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh, di sản văn hóa phi vật thể tiêu biểu của địa phương gắn kết đồng bộ với đầu

tư phát triển kinh tế, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong thời kỳ hội nhập và phát triển.

5. Huy động, quản lý, sử dụng kinh phí để bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa:

5.1. Ngân sách nhà nước, kinh phí từ các chương trình mục tiêu quốc gia

Trong những năm qua được sự quan tâm của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch hỗ trợ kinh phí từ Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa, sự huy động các nguồn lực từ ngân sách của tỉnh cho công tác xây dựng, trùng tu, phục hồi, tôn tạo và phát huy giá trị các di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn tỉnh. Từ năm 2015, kinh phí từ Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa được cắt giảm. Việc đầu tư xây dựng tu bổ các di tích chủ yếu bằng nguồn vốn đầu tư do tỉnh quản lý bố trí triển khai thực hiện. Các nguồn khác mặc dù có bố trí nhưng rất hạn chế, chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ để triển khai thực hiện. Nhìn chung nguồn vốn đầu tư hàng năm cho tu bổ di tích còn thấp, các địa phương trong tỉnh ít tập trung ngân sách cho việc bảo tồn, tu bổ, tôn tạo di tích, còn tâm lý trông chờ, ỷ lại nguồn vốn đầu tư từ ngân sách Trung ương và của tỉnh, thiếu sự lồng ghép nguồn vốn của các Chương trình khác trên địa bàn.

5.2. Các khoản thu từ hoạt động sử dụng và phát huy giá trị di sản văn hóa

Trên địa bàn tỉnh hiện có 2 đơn vị Bảo tàng tổ chức thu phí tham quan gồm: Bảo tàng Quang Trung thu phí tham quan tại bảo tàng, dịch vụ giữ xe khách tham quan và thu xem biểu diễn Nhạc võ Tây Sơn; tổng thu trung bình hàng năm đạt 1,2 tỷ đồng (ngoại trừ 02 năm 2020, 2021 ảnh hưởng đại dịch Covid-19), đặc biệt trong năm 2022 tổng thu trên 4,3 tỷ đồng (do mệnh giá thu phí tăng từ 30.000 đ/lượt khách tăng lên 50.000 đ/lượt khách). Đối với Bảo tàng tỉnh Bình Định thu phí tham quan tại Bảo tàng và 4 điểm di tích: Tháp Đôi, Tháp Bánh Ít, Tháp Dương Long, Tháp Cánh Tiên, tổng thu trung bình hàng năm đạt 1,5 tỷ đồng; riêng năm 2022 tổng thu trên 3,5 tỷ đồng. Các khoản thu phí trên được nộp vào ngân sách nhà nước, công tác quản lý tài chính ngân sách và tài sản công thực hiện theo quy định của pháp luật và sự cho phép của UBND tỉnh.

5.3. Tài trợ và đóng góp của tổ chức, cá nhân trong nước và nước ngoài.

Trong thời gian qua, nhiều doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân đã quan tâm đóng góp, tài trợ hàng trăm tỷ đồng cho hoạt động trùng tu, tôn tạo, phát huy giá trị di tích, mua sắm bài trí đồ thờ tự, trang trí di tích, tổ chức lễ hội trên địa bàn tỉnh, như: Di tích Đài Kính Thiên, Đền thờ Thân phụ, thân mẫu Tây Sơn Tam kiệt tại di tích Gò Lãng; công trình nâng cấp, mở rộng Đền thờ Tây Sơn Tam kiệt; lắp đặt hệ thống chiếu sáng mỹ thuật tại Tháp chính và tháp Hỏa của Tháp Bánh Ít; xây dựng công trình Đền thờ Võ Duy Dương, Đền thờ Nguyễn Trung Trực; xây dựng công trình tưởng niệm tại di tích Bãi biển Lộ Diêu - Nơi cập bến Tàu không số chi viện vũ khí vào khu V..., góp phần làm cho diện mạo di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh ngày càng khởi sắc, hình thành các sản phẩm văn hóa - du lịch hấp dẫn, góp phần phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

6. Nghiên cứu, ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong công tác quản lý các hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa: đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chuyên môn về di sản văn hóa

- Trong những năm qua, tỉnh Bình Định đã từng bước ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa, triển khai kế hoạch số hóa hệ thống tư liệu, hiện vật trưng bày tại các bảo tàng và di tích; thực hiện mục tiêu xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia về di sản văn hóa trên nền tảng công nghệ số, phục vụ công tác lưu trữ, quản lý, nghiên cứu, bảo tồn, khai thác, quảng bá di sản; thực hiện liên thông dữ liệu số quốc gia về di sản văn hóa, bảo đảm đáp ứng hiệu quả dịch vụ cho xã hội, cộng đồng ở mọi lúc, mọi nơi; trong đó đa dạng hóa các dịch vụ bảo tàng và di tích sử dụng tài nguyên số, sản phẩm thông tin số trên nền tảng ứng dụng trí tuệ nhân tạo thúc đẩy phát triển du lịch bền vững.

Hiện nay Bảo tàng tỉnh đã triển khai quét mã QR Code nội dung thuyết minh tại 07 cụm tháp Chăm trên địa bàn tỉnh gồm: tháp Đồi, tháp Bánh Ít, tháp Dương Long, tháp Cánh Tiên, tháp Bình Lâm, tháp Phú Lộc, tháp Thủ Thiện nhằm phục vụ du lịch. Bảo tàng Quang Trung đang số hóa hệ thống tư liệu, hiện vật trưng bày, hỗ trợ du khách truy xuất thông tin trực tiếp bằng phần mềm quét mã QR. Ngoài ra, phối hợp với Viện Nghiên cứu ứng dụng Khoa học và công nghệ thuộc Trường Đại học Quy Nhơn thực hiện Đề án số hóa tư liệu, hiện vật Bảo tàng và một số di tích trọng điểm bằng phần mềm 3D và trưng bày ảo nhằm từng bước mô hình hóa 3D các tư liệu, hiện vật thể khối, tiến tới xây dựng mô hình Bảo tàng 3D ảo để du khách trực tiếp khai thác thông tin từ phần mềm.

- Công tác đào tạo, bồi dưỡng nâng cao chất lượng nguồn nhân lực cho đội ngũ cán bộ, nhân viên làm công tác di sản văn hóa luôn được quan tâm chú trọng, bằng nhiều hình thức khác nhau, như: cử cán bộ chuyên môn tham dự các lớp bồi dưỡng, tập huấn do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Cục Di sản văn hóa tổ chức; tạo điều kiện cho viên chức và người lao động tham dự các lớp đào tạo đại học và trên đại học. Viên chức và người lao động cơ bản có trình độ đại học, một số có trình độ trên đại học, góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa.

Sở Văn hóa và Thể thao đã tổ chức hàng chục lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức về công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa tiêu biểu của tỉnh, với sự tham gia của hàng nghìn học viên như: Tập huấn trình diễn nghệ thuật Bài chòi dân gian; tập huấn Võ cổ truyền Bình Định cho lực lượng võ sư, huấn luyện viên nhằm truyền dạy những bài quyền, bài binh khí tiêu biểu; tập huấn đội ngũ giáo viên thể dục để triển khai chương trình tập luyện Võ cổ truyền trong trường học; bồi dưỡng kiến thức chuyên môn và pháp luật về bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích...

7. Hợp tác quốc tế trong hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa

Nhằm bảo tồn và phát huy giá trị truyền thống của Võ cổ truyền Việt Nam, trong đó có Võ cổ truyền Bình Định, từ năm 2006 đến nay, Bình Định đăng cai tổ

chức 7 kỳ Liên hoan Quốc tế Võ cổ truyền Việt Nam, thu hút hàng chục đoàn võ thuật nước ngoài và trong nước, cùng với hàng nghìn võ sư, võ sĩ, võ sinh tham gia. Đây là hoạt động văn hóa, thể thao và du lịch có quy mô lớn, góp phần tôn vinh các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc; giới thiệu với bạn bè quốc tế về quê hương, văn hóa, con người Bình Định; đồng thời, các đoàn võ thuật trong nước và quốc tế gặp gỡ giao lưu, trao đổi về công tác bảo tồn và phát huy Võ cổ truyền Việt Nam nói chung và Võ cổ truyền Bình Định nói riêng, đưa Võ cổ truyền Việt Nam phát triển rộng rãi trên khắp thế giới.

Về hợp tác giới thiệu, quảng bá di sản văn hóa dân tộc, trong những năm qua, Sở Văn hóa và Thể thao đã cử các đơn vị nghệ thuật tham gia giao lưu, biểu diễn ở nước ngoài như: Đoàn nhạc võ Tây Sơn thuộc Bảo tàng Quang Trung tham gia biểu diễn chương trình nghệ thuật chào mừng sự kiện kỷ niệm 40 năm Ngày thiết lập quan hệ ngoại giao giữa Việt Nam và Thái Lan tại tỉnh UdonThani - Vương quốc Thái Lan; Đoàn nghệ sĩ, diễn viên Nhà hát Tuồng Đào Tấn (nay là Nhà hát Nghệ thuật truyền thống tỉnh) tham gia biểu diễn tại Lễ hội Khiêu vũ sôi động thuộc thành phố Wonju, tỉnh Gangwon, Hàn Quốc. Ngoài ra, Trung tâm Văn hóa Hàn Quốc - Đại sứ quán Hàn Quốc tại Việt Nam tổ chức Chương trình giao lưu văn hóa nghệ thuật với chủ đề “Giai điệu Việt Nam - Hàn Quốc” tại Trung tâm Văn hóa tỉnh; phối hợp với Tổng Lãnh sự quán Ấn Độ tại thành phố Hồ Chí Minh tổ chức chương trình biểu diễn của Đoàn múa cổ điển Ấn Độ tại tỉnh Bình Định nhân kỷ niệm 50 năm thiết lập quan hệ ngoại giao giữa Việt Nam và Ấn Độ. Các hoạt động giao lưu văn hóa này đã góp phần quảng bá nét đẹp của nghệ thuật truyền thống tỉnh Bình Định và các nước đến với công chúng, thúc đẩy gắn kết mối quan hệ hợp tác với các nước trong khu vực và trên thế giới.

Về nghiên cứu di sản văn hóa, UBND tỉnh Bình Định phối hợp với Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, Viện Nghiên cứu Kinh thành tổ chức Hội thảo khoa học quốc tế *Gốm cổ Bình Định - Vương quốc Vijaya và mối quan hệ với kinh đô Thăng Long - Đại Việt thế kỷ XI - XV*, với sự tham dự của các nhà khoa học Việt Nam và quốc tế thuộc các lĩnh vực khảo cổ, dân tộc, lịch sử, văn hóa, tôn giáo, các bảo tàng, nhà sưu tập gốm cổ, trong đó có nhiều nhà nghiên cứu chuyên sâu về gốm cổ của các nước thuộc khu vực Đông Nam Á - Châu Á. Hội thảo là dịp tổng kết, đánh giá những thành tựu nghiên cứu về gốm cổ Champa ở Bình Định, đánh giá giá trị, vai trò của gốm Bình Định trong đời sống, văn hóa của Hoàng cung Thăng Long, qua đó tìm hiểu những vấn đề liên quan đến lịch sử giao lưu kinh tế, văn hóa giữa vương quốc Vijaya (thế kỷ XI - XV) với kinh đô Thăng Long và các nước Đông Nam Á; đồng thời quảng bá các giá trị di sản văn hóa của Bình Định đến với bạn bè, các nhà khoa học trong nước và quốc tế.

8. Sự phối kết hợp giữa các ngành trong bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa

Các sở, ngành, địa phương trong tỉnh trên cơ sở chức năng, nhiệm vụ được giao đã phối hợp chặt chẽ với nhau trong công tác quản lý nhà nước về bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa, từ công tác nghiên cứu, sưu tầm, kiểm kê di sản văn hóa, đề nghị xếp hạng di tích, lập dự án quy hoạch tu bổ, tôn tạo, phục hồi di tích, đề nghị công nhận bảo vật quốc gia, phong tặng danh hiệu Nghệ nhân nhân

dân, Nghệ nhân ưu tú, công tác khai quật khảo cổ, công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm về di tích....

Ngoài ra, trong công tác giới thiệu, quảng bá giá trị di sản văn hóa Bình Định đến với các địa phương trong cả nước, tỉnh Bình Định đã phối hợp với các tỉnh, thành miền Trung: Thừa Thiên Huế, Đà Nẵng, Quảng Nam, Phú Yên và Khánh Hòa tổ chức Liên hoan Câu lạc bộ Nghệ thuật Bài chòi dân gian Bình Định mở rộng năm 2022 với sự tham gia gần 250 nghệ nhân, diễn viên, cộng tác viên, nhạc công của 05 đoàn nghệ nhân ngoài tỉnh, cùng với 08 đoàn nghệ nhân trong tỉnh. Sở Văn hóa và Thể thao Bình Định đã phối hợp với Sở Văn hóa và Thể thao Đà Nẵng tổ chức trưng bày gồm cổ Champa Bình Định tại Bảo tàng Điều khắc Chăm Đà Nẵng; phối hợp với Sở Văn hóa và Thể thao thành phố Hồ Chí Minh tổ chức giao lưu biểu diễn nghệ thuật Tuồng, tọa đàm về bảo tồn, phát huy các loại hình nghệ thuật truyền thống tại tỉnh Bình Định, qua đó tạo tiền đề cho sự kết nối, hợp tác sâu rộng giữa Bình Định với các tỉnh, thành trong nước.

9. Thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm pháp luật về di sản văn hóa

Những năm qua, các địa phương và các ngành liên quan đã có sự phối hợp trong công tác quản lý, bảo vệ di sản văn hóa, góp phần ngăn chặn, hạn chế tình trạng xâm phạm di sản văn hóa. Sở Văn hóa và Thể thao phối hợp với các ngành chức năng, các địa phương tổ chức thanh tra, kiểm tra các di tích trên địa bàn tỉnh, phát hiện một số di tích bị xâm phạm, cụ thể là khai thác đất, đá, cây cối ảnh hưởng đến cảnh quan môi trường xung quanh các di tích, nhất là các di tích có địa hình đồi núi như: Di tích Khu căn cứ cách mạng An Trường, Đồi Cả (thuộc Khu di tích Núi Bà), danh thắng Ghềnh Ráng, Mộ Đào Tấn..., đã nhắc nhở các tổ chức, cá nhân liên quan chấn chỉnh, nâng cao ý thức trong việc gìn giữ, bảo vệ di tích. Các di vật, cổ vật tại các di tích được gìn giữ, bảo vệ an toàn; không có tình trạng trộm cắp, thất thoát.

II. VỀ THỰC TRẠNG BẢO VỆ VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA

1. Về bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa vật thể

1.1 Tình hình kiểm kê, phân loại, xếp hạng, khoanh vùng cấm mốc di tích

Hiện nay, trên địa bàn tỉnh Bình Định có 143 di tích được xếp hạng, gồm 02 di tích quốc gia đặc biệt, 34 di tích quốc gia, 107 di tích cấp tỉnh gồm đủ các loại hình: lịch sử, khảo cổ, kiến trúc nghệ thuật, danh lam thắng cảnh.

Về kiểm kê di tích, trước đây trên địa bàn tỉnh thống kê có 231 di tích. Hiện nay, Sở Văn hóa và Thể thao đang chỉ đạo đơn vị chuyên môn phối hợp với UBND, Phòng Văn hóa và Thông tin các huyện, thị xã, thành phố nghiên cứu, khảo sát, rà soát bổ sung các công trình xây dựng, địa điểm, cảnh quan thiên nhiên, khu vực thiên nhiên đủ tiêu chuẩn để xếp hạng di tích hoặc đưa ra khỏi danh mục kiểm kê di tích đối với công trình xây dựng, địa điểm, cảnh quan thiên nhiên, khu vực thiên nhiên không đủ tiêu chuẩn xếp hạng di tích để trình UBND tỉnh quyết định phê duyệt, công bố danh mục kiểm kê di tích.

Hàng năm, từ nguồn kinh phí sự nghiệp được giao, Sở Văn hóa và Thể thao đã xây dựng bia di tích, bảng chỉ dẫn đường vào di tích, cắm mốc giới bảo vệ di tích. Tuy nhiên, trong hồ sơ khoanh vùng bảo vệ của một số di tích trước đây, khu vực bảo vệ di tích lại chồng chéo lên đất của dân đang được Nhà nước giao quyền sử dụng hoặc một số di tích trước đây được khoanh vùng bảo vệ quá rộng, bao gồm cả đường giao thông, đất sản xuất, hoặc nơi cư trú của người dân qua nhiều đời, nên việc lập hồ sơ cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, cấp giấy phép sửa chữa, xây dựng nhà ở cho người dân sống trong khu vực khoanh vùng bảo vệ di tích ở các địa phương gặp nhiều vướng mắc, ảnh hưởng đến quyền lợi của người dân sống trong khu vực di tích; một số di tích trước đây khi xếp hạng chưa có bản đồ địa chính, không xác định được mốc giới nên khó khăn, vướng mắc trong việc tổ chức cắm mốc bảo vệ.

Thực hiện dự án đường bộ cao tốc Bắc - Nam phía Đông giai đoạn 2021 - 2025 đã được Quốc hội, Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, theo hướng tuyến đường cao tốc đoạn qua địa bàn tỉnh Bình Định được Bộ Giao thông vận tải phê duyệt, có 02 điểm di tích thuộc di tích quốc gia Vụ thảm sát Bình An, xã Tây Vinh, huyện Tây Sơn nằm trong phạm vi giải phóng mặt bằng buộc phải di dời. UBND tỉnh đã báo cáo và được Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch thống nhất chủ trương di dời di tích. Tuy nhiên, quy định của Luật Di sản văn hoá và các văn bản thi hành chưa quy định cụ thể trình tự, thủ tục huỷ bỏ, di dời di tích, dẫn đến vướng mắc trong việc đề xuất huỷ bỏ di tích và di dời, thời gian giải quyết hồ sơ kéo dài.

1.2. Hoạt động bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích

Trong những năm qua, được sự quan tâm của Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh đã chỉ đạo triển khai công tác bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử - văn hóa tại địa phương, nhiều công trình di tích đã được đầu tư trùng tu, tôn tạo đạt kết quả tích cực, như: Triển khai các dự án trùng tu, tôn tạo và phát huy các di tích lịch sử, văn hoá liên quan phong trào nông dân Tây Sơn: Quy hoạch, xây dựng mở rộng, nâng cấp Bảo tàng Quang Trung trong khuôn viên Khu di tích quốc gia đặc biệt Đền thờ Tây Sơn Tam kiệt; đầu tư xây dựng Khu tâm linh tại di tích Đài Kính Thiên; trùng tu, tôn tạo di tích Gò Lăng và khu di tích Lăng mộ Hiến tổ khảo Tây Sơn Tam kiệt; mở rộng Đền thờ Tây Sơn Tam kiệt và xây dựng Nhà thờ tổ Tây Sơn Tam kiệt; xây dựng tôn tạo, phục hồi di tích Bến Trường Trầu...

Đầu tư xây dựng, trùng tu, tôn tạo các di tích: Khu lưu niệm Nguyễn Sinh Sắc tại Huyện đường Bình Khê, Lăng Mai Xuân Thưởng, Đền thờ Võ Duy Dương, Đình làng An Thường, Văn chỉ Hoài Ân, Đền thờ Tăng Bạt Hổ, Đền thờ Đào Duy Từ, Nhà lưu niệm nhà thơ Xuân Diệu, Chùa Bà, Đình Cẩm Thượng, Chùa Ông Nhiêu, Đền thờ Danh nhân văn hóa Đào Tấn....

Đối với hệ thống di tích tháp Chăm, từ nguồn kinh phí đầu tư theo Chương trình mục tiêu quốc gia và ngân sách tỉnh, tỉnh Bình Định đã thực hiện nhiều dự án trùng tu, tôn tạo chông xuống cấp các di tích tháp: Tháp Đôi, Tháp Bánh Ít, Tháp Phú Lộc, Tháp Dương Long, Tháp Cánh Tiên, Tháp Bình Lâm. Trong đó, một số tháp đang được khai thác phục vụ khách tham quan du lịch như: Tháp Đôi, Tháp Cánh Tiên, Tháp Bánh Ít, Tháp Dương Long. Đối với các di tích lịch sử cách mạng, nhiều công trình di tích lịch sử cách mạng, nhà lưu niệm được đầu tư xây

dựng tôn tạo từ nguồn vốn ngân sách tỉnh, huyện và huy động các nguồn vốn xã hội hóa như: Biểu tượng địa điểm tập kết ra Bắc, Khu di tích Nhà tù Phú Tài, Khu di tích cách mạng Núi Bà, Nhà bia tưởng niệm chiến thắng của Sư đoàn 3 Sao Vàng (Hoài Nhơn), Khu di tích lịch sử cách mạng Núi Chéo (Hoài Ân), di tích lưu niệm Nơi thành lập Chi bộ Vạn Đức, di tích Hồ Đá Bàn, Chiến thắng Cầu Cương, Chiến thắng Đồi Miếu, Vụ thảm sát Cầu Bình Trị - Đập Cây Kê, di tích Nơi thành lập Chi bộ Đề-pô Diêu Trì, di tích Nơi thành lập Chi bộ Hồng Lĩnh, Chiến thắng Chợ Cát, Nơi cập bến Tàu Không số tại bãi biển Lộ Diêu; đang triển khai nâng cấp, mở rộng di tích lịch sử Chiến thắng Đèo Nhông - Dương Liễu...

Hiện nay, tỉnh đang trong quá trình quy hoạch, lập dự án tu bổ, phục hồi một số di tích như Tháp Dương Long (tu bổ phần thân, phần đế tháp và tôn tạo sân vườn, hệ thống hạ tầng kỹ thuật); Tháp Thủ Thiện (tu bổ hoàn thiện phần mái); Tháp Hòn Chuông; xây dựng Đền thờ Hoàng đế Thái Đức Nguyễn Nhạc và phục hồi Đàn Nam Giao tại khu di tích Thành Hoàng Đế; Mộ Đào Tấn; Mộ Lê Đại Cang; Di tích Gộp Nước Ló; Nơi thành lập chi bộ Cửu Lợi; Nơi thành lập Chi bộ Chính Nghĩa...

Nhìn chung, công tác trùng tu, tôn tạo di tích tuân thủ các quy định của pháp luật về xây dựng, về bảo vệ di sản văn hóa; các công trình đáp ứng yêu cầu về chất lượng công trình, tính thẩm mỹ; tuân thủ các quy định về bảo tồn, không làm sai lệch, biến dạng đặc điểm vốn có và các yếu tố gốc cấu thành di tích. Trong quá trình triển khai đều có sự tham gia của các ngành chức năng liên quan, nhân dân và chính quyền địa phương, đồng thời, luôn nhận được sự đồng tình ủng hộ trong phối hợp giám sát, công tác giải phóng mặt bằng để thực hiện dự án.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được vẫn còn một số khó khăn, tồn tại: Nguồn kinh phí đầu tư cho di tích còn hạn chế nên việc đầu tư cho công tác bảo quản, tu bổ, tôn tạo di tích chưa đồng bộ, chưa kịp thời. Thời gian thực hiện tu bổ, phục hồi các công trình di tích kéo dài, nhất là đối với việc tu bổ, phục hồi các công trình tháp Chăm, do đặc thù của các công trình này cần phải thực hiện theo quy trình nghiêm ngặt, phải được thông qua nhiều cấp, từ trung ương đến địa phương để thỏa thuận, thẩm định, phê duyệt quy hoạch, phê duyệt dự án. Các công trình tu bổ, phục hồi di tích Tháp Chăm, khi triển khai thì công thường phát sinh khối lượng, cần phải điều chỉnh, bổ sung dự án, thiết kế do những hư hại, mùn mục bên trong khối xây gạch Chăm của tháp, khi hạ giải thì mới xác định chính xác được; hoặc một số công trình cần phải tổ chức khai quật khảo cổ học mới có cơ sở để lập dự án tu bổ, phục hồi... Do vậy, thời gian triển khai thực hiện quy hoạch, dự án từ chủ trương ban đầu cho đến khi thi công hoàn thành công trình thường kéo dài trong nhiều năm.

1.3. Khai thác và phát huy giá trị di tích

- Đối với các di tích đã được đầu tư tu bổ, tôn tạo và khách tham quan thường xuyên, Sở Văn hóa và Thể thao đã giao từng di tích cụ thể cho các đơn vị Bảo tàng tỉnh và Bảo tàng Quang Trung quản lý để có điều kiện quảng bá, tổ chức khai thác phát huy giá trị di tích, xây dựng đội ngũ thuyết minh tại các điểm di tích bằng nguồn nhân lực của đơn vị, tổ chức đón tiếp, hướng dẫn khách tham quan, gắn kết với phát triển du lịch, thu hút số lượng lớn khách tham quan du lịch đến

với di tích. Tại các di tích về phong trào Tây Sơn và Bảo tàng Quang Trung, số lượng khách tham quan năm sau luôn tăng hơn năm trước, trung bình mỗi năm đón tiếp và phục vụ trên 180.000 lượt khách. Tại các di tích Tháp Chăm và Bảo tàng tỉnh, số lượng khách tham quan cũng tăng theo từng năm, năm 2022 đạt 197.500 lượt. Công tác tuyên truyền, quảng bá di sản văn hóa, di tích, thu hút khách tham quan, du lịch cũng được đẩy mạnh, Bảo tàng tỉnh xuất bản Tập gấp song ngữ giới thiệu các di tích: Tháp Đồi, Tháp Cánh Tiên, Tháp Dương Long, Thành Hoàng Đế, Tháp Phú Lộc, Tháp Bánh Ít nhằm giới thiệu hình ảnh, giá trị nghệ thuật, văn hóa, lịch sử của di tích đến với du khách.

- Đối với các di tích khác, một số di tích được chủ trương hợp đồng bảo vệ thực hiện công việc bảo vệ, vệ sinh, chăm sóc cảnh quan, môi trường di tích, mở cửa phục vụ khách tham quan, thăm viếng, nhưng lượng khách tham quan không thường xuyên. Các di tích còn lại hầu hết chỉ là phế tích hoặc là địa điểm ghi nhận sự kiện lịch sử, chưa có nhân viên bảo vệ, nên công tác quản lý, phát huy giá trị còn nhiều hạn chế và chưa có điều kiện để khai thác du lịch. Những di tích này, việc phát huy giá trị di tích chủ yếu nhằm tuyên truyền giáo dục về truyền thống lịch sử - văn hóa cho nhân dân thông qua bia, bảng giới thiệu về di tích và phối hợp với các cấp chính quyền địa phương quản lý bảo vệ, tránh sự xâm phạm di tích.

1.4. Công tác quy hoạch khảo cổ, hoạt động khảo cổ đối với các di sản

Bình Định là vùng đất có bề dày lịch sử trải dài hàng nghìn năm từ văn hóa Sa Huỳnh, văn hóa Champa đến văn hóa Việt, những di sản văn hóa vật chất để lại trên vùng đất Bình Định với số lượng khá lớn. Chính vì vậy, công tác khai quật khảo cổ học tại Bình Định đã diễn ra trong thời gian dài bắt đầu từ đầu thập niên 90 của thế kỷ XX đến hiện nay với nhiều loại hình di tích khác nhau đã được khai quật. Sở Văn hóa và Thể thao đã xây dựng Bản đồ chấm điểm các địa điểm khảo cổ học tỉnh Bình Định để phục vụ công tác nghiên cứu, hàng năm thường xuyên có kế hoạch và bố trí kinh phí cho Bảo tàng tỉnh khai quật khảo cổ học.

Kết quả các cuộc khai quật khảo cổ học đã làm rõ tính chất, niên đại và những giá trị lịch sử, văn hóa của từng địa điểm khảo cổ, từ đó góp phần làm sáng tỏ thêm những nhận thức mới của vùng đất Bình Định trong tiến trình lịch sử dân tộc. Đối với công tác khảo cổ tại những địa điểm đã được xếp hạng di tích như các tháp Chăm đã cung cấp tư liệu nhằm phục vụ công tác tu bổ và phục hồi di tích. Đối với bảo tàng, các cuộc khai quật khảo cổ đã cung cấp hàng nghìn hiện vật nhằm lưu giữ và trưng bày, góp phần quảng bá di sản văn hóa địa phương đến khách tham quan, học tập và nghiên cứu.

Các địa điểm khảo cổ sau khi khai quật cần xây dựng nhà mái che để thực hiện trưng bày di tích và di vật tại chỗ nhằm phục vụ cho việc phát huy giá trị, tham quan, nghiên cứu, tuyên truyền giáo dục lịch sử - văn hóa. Tuy nhiên, một số địa điểm khảo cổ đã được khai quật nghiên cứu nhưng vì nguồn kinh phí bố trí có hạn nên chỉ khai quật trong chừng mực, chưa bóc tách hết các công trình kiến trúc còn trong lòng đất, hoặc vì lý do về vị trí địa lý, đường giao thông không thuận lợi nên vẫn chưa thể phát huy giá trị. Chính vì vậy, sau các đợt khai quật những di tích trong lòng đất chỉ được phủ tấm che, lấp cát trả lại mặt bằng nhằm bảo tồn

hiện trạng dưới lòng đất, tránh những tác động tiêu cực từ tự nhiên và con người, điều này làm hạn chế việc phát huy giá trị di sản văn hóa khảo cổ.

1.5. Quản lý, khai thác và phát huy giá trị di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia

- Về bảo vật quốc gia, trên địa bàn Bình Định hiện có 11 hiện vật được Thủ tướng Chính phủ quyết định công nhận là bảo vật quốc gia. Các bảo vật quốc gia này hầu hết là tác phẩm nghệ thuật điêu khắc đá Champa, hiện đang được lưu giữ tại Bảo tàng tỉnh Bình Định (06 hiện vật); Chùa Phật Lôi, xã Nhơn Hội, thành phố Quy Nhơn (01 hiện vật); Chùa Nhạn Sơn, xã Nhơn Hậu, thị xã An Nhơn (02 hiện vật); Thành Hoàng Đế, xã Nhơn Hậu, thị xã An Nhơn (02 hiện vật). Những bảo vật quốc gia nói trên đã góp phần khẳng định những giá trị văn hóa - lịch sử quý hiếm của tỉnh Bình Định trong kho tàng di sản văn hóa dân tộc. UBND tỉnh đã chỉ đạo Sở Văn hóa và Thể thao xây dựng kế hoạch, triển khai các biện pháp bảo vệ, bảo quản và phát huy giá trị các bảo vật quốc gia.

Đối với các bảo vật quốc gia đang trưng bày tại Bảo tàng tỉnh, đầu tư lắp đặt các vật tư, thiết bị máy móc chuyên dụng để bảo vệ, bảo quản hiện vật như: Lắp đặt mới thiết bị bảo vệ (camera), hệ thống báo động, báo cháy và phòng cháy chữa cháy đạt tiêu chuẩn nhằm theo dõi thường xuyên, đảm bảo công tác an toàn, an ninh cho bảo vật; tiến hành xử lý bảo quản phòng ngừa, đặt trong chế độ bảo quản đặc biệt; tùy từng loại hình, hình dáng, kích thước hiện vật xây dựng những phương tiện mỹ thuật trưng bày thích hợp và tôn vinh hiện vật bằng hệ thống đèn chiếu sáng. Xây dựng các etiket, giới thiệu ngắn gọn hiện vật bằng hai thứ tiếng Việt - Anh, làm pano quảng bá các bảo vật quốc gia ở mặt tiền Bảo tàng; xây dựng các ấn phẩm quảng bá, đưa bảo vật quốc gia lên website của Bảo tàng tỉnh Bình Định; quảng bá trên các phương tiện thông tin đại chúng, báo, đài trung ương, địa phương...

Đối với các bảo vật quốc gia hiện đang được lưu giữ tại chùa Phật Lôi (thành phố Quy Nhơn), chùa Nhạn Sơn (thị xã An Nhơn), Bảo tàng tỉnh Bình Định đã làm việc với trụ trì các chùa, chính quyền địa phương sở tại và các cơ quan phòng, ban chức năng triển khai kế hoạch giữ gìn, bảo quản an toàn các bảo vật quốc gia. Các ngôi chùa có bảo vật quốc gia đều được xây dựng khang trang, các bảo vật quốc gia hiện đang được đặt thờ trong chánh điện của chùa một cách trân trọng, gắn liền với tín ngưỡng tâm linh thành kính của người dân địa phương và du khách thập phương.

Đối với bảo vật quốc gia để ngoài trời Cặp tượng voi đá thành Đồ Bàn (thị xã An Nhơn), Sở Văn hóa và Thể thao đang lập phương án bảo quản trình UBND tỉnh phê duyệt, tiến hành lắp đặt camera giám sát và có nhân viên bảo vệ thường xuyên trực kiểm tra; hiện vật được gắn chú thích, quét mã QR giới thiệu bảo vật quốc gia phục vụ du khách đến tham quan.

- Về công tác tiếp nhận cổ vật và khen thưởng người có công phát hiện, theo quy định tại khoản 3, Điều 41 Luật Di sản văn hóa: Tổ chức, cá nhân phát hiện, giao nộp di vật, cổ vật được bồi hoàn chi phí phát hiện, bảo quản và được thưởng một khoản tiền theo quy định của pháp luật. Tuy nhiên, trên thực tế việc khen thưởng và bồi hoàn chi phí cho người có công phát hiện cổ vật gặp những vướng

mắc về quy trình, thủ tục từ cấp tỉnh đến Trung ương, cụ thể là một người dân ở thị xã Hoài Nhơn phát hiện được một chiếc thuyền độc mộc bị vùi lấp dưới suối, sau đó giao nộp cho Bảo tàng tỉnh. Chiếc thuyền được giám định niên đại trên 150 năm. Bảo tàng tỉnh đã lập thủ tục đề nghị bồi hoàn chi phí phát hiện, bảo quản và khen thưởng người phát hiện cổ vật, tổng số tiền là 50.000.000 đồng (trong đó chỉ khen thưởng là 15.000.000 đồng). Theo quy định của pháp luật, cổ vật được người dân phát hiện trong lòng đất và giao nộp phải được xác lập quyền sở hữu toàn dân. Thực hiện Nghị định số 29/2018/NĐ-CP ngày 05/3/2018 của Chính phủ quy định trình tự, thủ tục xác lập quyền sở hữu toàn dân về tài sản và xử lý đối với tài sản được xác lập quyền sở hữu toàn dân. UBND tỉnh đã lập Phương án xử lý tài sản gửi Bộ Tài chính để trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, xác định giá trị tài sản và quyết định mức chi khen thưởng cho cá nhân phát hiện cổ vật. Nhưng đề xuất từ năm 2020 đến nay chưa được cơ quan có thẩm quyền phê duyệt kinh phí để khen thưởng cho người phát hiện.

1.6. Tổ chức và hoạt động của bảo tàng công lập, bảo tàng ngoài công lập

1.6.1. Tổ chức và hoạt động bảo tàng công lập

Hiện nay trên địa bàn tỉnh có 2 bảo tàng công lập là: Bảo tàng Quang Trung và Bảo tàng tỉnh Bình Định.

a) Bảo tàng Quang Trung:

Về nhân lực, Bảo tàng Quang Trung hiện có: 45 người, trong đó 21 biên chế, 22 hợp đồng lao động, 02 hợp đồng khoán việc trông giữ đền thờ. Số tư liệu, hiện vật được đơn vị kiểm kê, bảo quản là 11.698 tư liệu, hiện vật (bao gồm hiện vật gốc và hiện vật phục chế) có liên quan đến Phong trào khởi nghĩa nông dân Tây Sơn; số tư liệu, hiện vật đang trưng bày tại nhà bảo tàng là 1.766 đơn vị hiện vật, có giá trị phát huy tác dụng trong công tác phục vụ khách tham quan, tìm hiểu, nghiên cứu về lịch sử của triều đại Tây Sơn. Thực hiện Dự án nâng cấp, mở rộng Bảo tàng Quang Trung, từ năm 2016 - 2018 toàn bộ hệ thống trưng bày của Bảo tàng đã được đầu tư thi công, bổ sung và nâng cấp mới, diện tích trưng bày mở rộng từ 1.400m² lên 2.800m², hoàn thành đưa vào sử dụng đầu năm 2020 phục vụ du khách đến tham quan, học tập, nghiên cứu tại Bảo tàng.

b) Bảo tàng tỉnh Bình Định:

Về nhân lực, Bảo tàng tỉnh Bình Định hiện có: 46 người, trong đó 29 biên chế, 17 hợp đồng lao động. Bảo tàng đang lưu giữ hơn 15.000 hiện vật bao gồm các chất liệu như: Đá, gốm, kim loại, vải, giấy, thủy tinh, phim ảnh..., trong đó, có những bộ sưu tập quý hiếm về các loại hình từ sơ sử đến cận hiện đại. Công tác sưu tầm, kiểm kê, bảo quản hiện vật được thực hiện thường xuyên theo quy định. Hàng năm, Bảo tàng tỉnh thường xuyên tu sửa, chỉnh trang, bổ sung hệ thống trưng bày nhằm góp phần giới thiệu và quảng bá về truyền thống lịch sử, đặc trưng văn hóa của vùng đất và con người Bình Định đến khách tham quan trong và ngoài nước. Tổ chức nhiều chương trình ngoại khóa thực hiện Đề án “Đẩy mạnh các hoạt động học tập suốt đời trong các thư viện, bảo tàng, nhà văn hóa, câu lạc bộ” như: Chương trình “Hành trình đến với Bảo tàng”; Chương trình “Ai nhớ nhiều nhất”; “Tiết học lịch sử”; Cuộc thi “Họa sĩ nhí với Bảo tàng Bình Định”;

“Theo dòng lịch sử”; “Kể chuyện lịch sử”; “Giới thiệu Bảo tàng với các em thiếu nhi” đã thu hút hàng nghìn học sinh của các trường tiểu học, trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Quy Nhơn tham gia.

Nhằm phục vụ nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh và định hướng đầu tư xây dựng các công trình phù hợp với quy hoạch phát triển thành phố Quy Nhơn, UBND tỉnh đã thông nhất chủ trương đầu tư xây dựng mới Bảo tàng tỉnh Bình Định tại cơ sở Nhà Văn hóa Lao động tỉnh (số 86 đường Lê Duẩn, thành phố Quy Nhơn). Sở Xây dựng đã tổ chức thi tuyển quốc tế và chọn được phương án kiến trúc công trình Bảo tàng tỉnh. Hiện nay đang hoàn thiện thủ tục chuyển giao Nhà Văn hóa Lao động tỉnh thuộc Tổng Liên đoàn lao động Việt Nam về cho tỉnh để triển khai Dự án, dự kiến thực hiện công trình giai đoạn 2021 - 2025.

1.6.2. Hoạt động bảo tàng ngoài công lập:

Trước đây, tỉnh Bình Định có một bảo tàng tư nhân là Bảo tàng Gốm cổ Gò Sành Vijaya Champa Bình Định, được thành lập năm 2008. Năm 2011, chủ nhân bảo tàng gặp khó khăn về tài chính nên bảo tàng bị giải thể.

Hiện nay, trên địa bàn tỉnh có nhiều nhà sưu tập cổ vật và nhiều bộ sưu tập cổ vật tư nhân, nhưng các nhà sưu tập cổ vật chưa đăng ký với cơ quan quản lý nhà nước về sưu tập cổ vật của mình. Tỉnh Bình Định chưa có cơ sở giám định cổ vật được thành lập theo quy định của pháp luật để đánh giá giá trị các sưu tập cổ vật này.

2. Về bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể

2.1. Công tác kiểm kê, phân loại, ghi danh di sản văn hóa phi vật thể

Qua kết quả triển khai công tác kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể để đưa vào danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, đến nay có 88 di sản được đưa vào Danh mục kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể tỉnh Bình Định, phân theo loại hình di sản gồm: Ngữ văn dân gian: 04; Nghệ thuật trình diễn dân gian: 19; Tập quán xã hội: 29; Lễ hội truyền thống: 17; Nghề thủ công truyền thống: 12; Tri thức dân gian: 07. Trong đó, có 04 di sản được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch ghi danh vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia gồm: Võ cổ truyền Bình Định, Hát bội Bình Định, Nghệ thuật Bài chòi Bình Định và Lễ hội Chùa Bà - Cảng thị Nước Mặn.

Ngoài ra, Nghệ thuật Bài chòi Trung Bộ Việt Nam (thuộc 9 tỉnh, thành miền Trung) được UNESCO ghi danh là Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại ngày 07/12/2017. Đây là sự kiện quan trọng không chỉ đối với tỉnh Bình Định nói riêng và các tỉnh miền Trung nói chung, mà còn góp phần khẳng định bản sắc văn hóa phong phú, đa dạng của dân tộc Việt Nam.

Nhằm tôn vinh giá trị lịch sử, văn hóa và định hướng cho công tác bảo vệ, phát huy di sản Võ cổ truyền Bình Định trong quá trình hội nhập quốc tế và phát triển bền vững, Thủ tướng Chính phủ đã đồng ý xây dựng hồ sơ khoa học Võ cổ truyền Bình Định đệ trình UNESCO ghi danh Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. UBND tỉnh đã ban hành Kế hoạch phối hợp xây dựng hồ sơ khoa học Võ cổ truyền Bình Định đệ trình UNESCO ghi danh vào Danh sách di sản văn

hóa phi vật thể đại diện của nhân loại, Sở Văn hóa và Thể thao Bình Định đang phối hợp với Viện Nghiên cứu Văn hóa thuộc Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam triển khai xây dựng hồ sơ. Thời gian xây dựng hồ sơ trong năm 2023 - 2024.

2.2. Hoạt động truyền dạy, phổ biến, xuất bản, trình diễn, phục dựng, khai thác và phát huy các loại hình di sản văn hóa phi vật thể

- Về nghệ thuật Bài chòi, qua thống kê, đến nay trên địa bàn tỉnh đã khôi phục, duy trì và phát huy 35 nhóm, 28 câu lạc bộ Bài chòi dân gian ở các huyện, thị xã, thành phố được UBND cấp xã bảo trợ, quản lý, với trên 200 nghệ nhân đang hoạt động thực hành, truyền dạy Bài chòi. Công tác truyền dạy được chú trọng thông qua hình thức mở các lớp tập huấn biểu diễn Nghệ thuật Bài chòi dân gian mà nòng cốt là các Nghệ nhân nhân dân, Nghệ nhân ưu tú. Việc tổ chức trình diễn Nghệ thuật Bài chòi dân gian không những do các làng xã phục dựng, biểu diễn ở địa phương vào dịp lễ, tết mà chính quyền địa phương cấp huyện, tỉnh đã đưa vào các hoạt động trong chương trình Ngày hội Văn hóa - Thể thao, hội thi, liên hoan của huyện, của tỉnh.

Nhằm thực hiện Chương trình hành động quốc gia về Bảo vệ và phát huy giá trị Nghệ thuật Bài chòi - di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại, UBND tỉnh Bình Định phối hợp với một số địa phương, đơn vị liên quan tổ chức Liên hoan Câu lạc bộ Nghệ thuật Bài chòi dân gian Bình Định mở rộng năm 2022, với sự tham gia gần 250 nghệ nhân, diễn viên, cộng tác viên, nhạc công của 05 đoàn nghệ nhân ngoài tỉnh gồm: Thừa Thiên Huế, Đà Nẵng, Quảng Nam, Phú Yên và Khánh Hòa; cùng với 08 đoàn nghệ nhân trong tỉnh gồm các huyện, thị xã, thành phố: Quy Nhơn, Vĩnh Thạnh, Tây Sơn, Tuy Phước, An Nhơn, Phù Cát, Phù Mỹ, Hoài Nhơn. Liên hoan gồm các hoạt động: Tọa đàm “Bảo vệ và phát huy giá trị di sản Nghệ thuật Bài chòi dân gian”; Thi trình diễn Nghệ thuật Bài chòi dân gian; Triển lãm ảnh về Nghệ thuật Bài chòi dân gian; Tham quan, giao lưu tại Hội đánh bài chòi dân gian thành phố Quy Nhơn. Liên hoan là dịp để các nghệ nhân, diễn viên gặp gỡ, giao lưu, trao đổi kinh nghiệm, giới thiệu nét đặc trưng của nghệ thuật Bài chòi, nâng cao nhận thức, ý thức trong việc bảo vệ, phát huy giá trị di sản Bài chòi của mỗi địa phương.

- Về nghệ thuật Tuồng, trên địa bàn tỉnh, ngoài Đoàn tuồng Đào Tấn (thuộc Nhà hát Nghệ thuật truyền thống tỉnh) là đơn vị nghệ thuật chuyên nghiệp, còn có 11 Đoàn Tuồng truyền thống ngoài công lập hoạt động thường xuyên, phục vụ nhu cầu sinh hoạt văn hoá, thưởng lãm nghệ thuật, các dịp hội lễ dân gian truyền thống tại các địa phương trong và ngoài tỉnh. Ngoài ra còn có hàng chục Nghệ sĩ nhân dân, Nghệ sĩ ưu tú, Nghệ nhân nhân dân, Nghệ nhân ưu tú đang thực hành biểu diễn và truyền dạy các vai diễn mẫu mực, vở diễn kinh điển cho lực lượng nghệ sĩ, diễn viên trẻ nhằm kế tục công tác bảo tồn và phát huy giá trị nghệ thuật truyền thống của dân tộc.

- Về Võ cổ truyền Bình Định, toàn tỉnh hiện có hàng nghìn nghệ nhân đang nắm giữ di sản văn hóa phi vật thể Võ cổ truyền, đang thực hành và truyền dạy tại 177 võ đường, câu lạc bộ Võ cổ truyền trên địa bàn tỉnh. Trong đó, có 02 Nghệ nhân nhân dân, 07 Nghệ nhân ưu tú, 02 đại võ sư quốc tế, 26 đại võ sư quốc gia, 12 võ sư cao cấp, 73 võ sư, 57 chuẩn võ sư, 415 huấn luyện viên. Với

việc chú trọng phát triển phong trào tập luyện Võ cổ truyền trong trường học và đưa vào thi đấu tại Hội khỏe Phù Đổng các cấp trên địa bàn tỉnh đã góp phần tuyên truyền nâng cao nhận thức và trách nhiệm các cấp, các ngành, gia đình, nhà trường, xã hội đối với phát triển giáo dục thể chất và thể thao cho thế hệ trẻ. Hiện nay Võ cổ truyền Bình Định đang được truyền dạy, giao lưu, lan tỏa ra nhiều nước trên thế giới.

2.3. Chính sách đối với nghệ nhân, người có công bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể

Đến nay, tỉnh Bình Định có 7 nghệ nhân được Nhà nước phong tặng, truy tặng danh hiệu Nghệ nhân nhân dân; 35 nghệ nhân được phong tặng danh hiệu Nghệ nhân ưu tú trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể. Trong năm 2022, Chủ tịch nước đã phong tặng 3 Nghệ nhân nhân dân và 19 Nghệ nhân ưu tú. Các nghệ nhân trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể thường xuyên được động viên, khuyến khích và tạo điều kiện để thực hành, truyền dạy di sản. Một số nghệ nhân có hoàn cảnh khó khăn được chính quyền địa phương quan tâm hỗ trợ chế độ hàng tháng theo chính sách đãi ngộ của Nhà nước. Tuy nhiên, việc thực hiện chế độ đãi ngộ và hỗ trợ cho các nghệ nhân còn nhiều vướng mắc do chưa có các quy định cụ thể.

2.4. Công tác quản lý tổ chức và hoạt động lễ hội.

Trên địa bàn tỉnh Bình Định có các loại hình lễ hội: lễ hội dân gian, lễ hội tôn giáo, lễ hội lịch sử, cách mạng. Lễ hội diễn ra theo định kỳ hàng năm, nội dung chương trình lễ hội duy trì theo truyền thống, trong đó phần lớn các lễ hội diễn ra tại các di tích, đáng lưu ý là: Lễ hội kỷ niệm chiến thắng Ngọc Hồi - Đống Đa (Tây Sơn), lễ kỷ niệm chiến thắng Đèo Nhông - Dương Liễu (Phù Mỹ), lễ kỷ niệm chiến thắng Đồi Mười (Hoài Nhơn), Hội xuân Chợ Gò, lễ hội Chùa Bà - Cảng thị Nước Mặn, lễ hội cầu ngư làng Bình Thái, lễ hội đình làng Hanh Quang (Tuy Phước), lễ hội vía Bà Nhơn Phong, lễ hội làng rèn Tây Phương Danh, lễ hội làng nghề đúc đồng Bằng Châu (An Nhơn), lễ hội chùa Linh Phong, lễ hội cầu ngư Đề Gi (Phù Cát), lễ hội cầu ngư làng Vĩnh Lợi (Phù Mỹ), lễ hội cầu ngư làng Hưng Lương, lễ hội cầu ngư Nhơn Hải (thành phố Quy Nhơn)....

Nhìn chung, với sự quan tâm chỉ đạo của chính quyền địa phương, công tác quản lý và tổ chức lễ hội ở Bình Định trong thời gian qua chặt chẽ và sát hợp với thực tiễn nhu cầu tinh thần của nhân dân, các lễ hội diễn ra đúng theo quy định về quản lý và tổ chức lễ hội tại Nghị định số 110/2018/NĐ-CP ngày 29/8/2018 của Chính phủ, không có những hiện tượng biến tướng tiêu cực, phản cảm như: mê tín dị đoan, cờ bạc, đốt vàng mã..., người tham gia thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội, các giá trị văn hóa dân gian truyền thống được khơi dậy và phát huy. Hoạt động lễ hội đã góp phần củng cố và tăng cường tính cộng đồng dân cư, phát huy giá trị di sản văn hóa, phát huy truyền thống lịch sử của dân tộc, nâng cao mức hưởng thụ và sáng tạo của các tầng lớp nhân dân, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước - con người Bình Định, thu hút du lịch, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh trong thời kỳ hội nhập.

III. ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

- Đối với Quốc hội: Luật Di sản văn hóa và các văn bản pháp luật thi hành còn nhiều hạn chế, bất cập, đề nghị xem xét sửa đổi, bổ sung Luật Di sản văn hóa phù hợp với tình hình thực tiễn hiện nay.

- Đối với Chính phủ: Đề nghị sửa đổi, bổ sung các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan phù hợp quy định tại Luật Di sản văn hóa về khen thưởng người có công phát hiện, bảo quản và giao nộp cổ vật, theo hướng đơn giản hóa quy trình, thủ tục hành chính, phân cấp cho UBND cấp tỉnh thực hiện việc định giá giá trị cổ vật và khen thưởng, nhằm động viên, khuyến khích và khen thưởng kịp thời cho người có công phát hiện, bảo quản và giao nộp cổ vật cho cơ quan nhà nước.

- Đối với Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch: Đề nghị phối hợp với các Bộ, ngành Trung ương tham mưu Chính phủ tăng cường đầu tư kinh phí cho Chương trình bảo tồn và phát huy bền vững giá trị di sản văn hóa Việt Nam, nhất là đối với công tác tu bổ, tôn tạo và phát huy giá trị di tích nhằm góp phần khôi phục, tôn vinh giá trị di sản văn hóa của dân tộc; ban hành các cơ chế, chính sách thúc đẩy công tác xã hội hóa hoạt động bảo tồn và phát huy di sản văn hóa; khuyến khích các doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân đóng góp kinh phí để tu bổ di tích; có chính sách hỗ trợ, tôn vinh những tổ chức, cá nhân có nhiều đóng góp cho hoạt động bảo tồn và phát huy di sản văn hóa.

Trên đây là tình hình thực hiện chính sách, pháp luật về di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh Bình Định, UBND tỉnh kính báo cáo Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- CT, các PCT UBND tỉnh;
- Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh;
- Sở Văn hoá và Thể thao;
- CVP, PVP VX;
- Lưu: VT, K1.

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH

Lâm Hải Giang

PHỤ LỤC
Văn bản của UBND tỉnh ban hành về di sản văn hóa

- Quyết định số 645/QĐ-UBND ngày 14/3/2014 về việc phê duyệt đồ án quy hoạch chi tiết xây dựng Khu tưởng niệm cụ Nguyễn Sinh Sắc tại Huyện đường Bình Khê, xã Tây Giang, huyện Tây Sơn;

- Quyết định số 3818/QĐ-UBND ngày 28/10/2016 về việc phê duyệt Đề án Bảo tồn và phát huy Võ cổ truyền Bình Định giai đoạn 2016 - 2020, định hướng đến năm 2030;

- Quyết định số 4850/QĐ-UBND ngày 27/12/2016 phê duyệt Đề án bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể Hát bội và Bài chòi trên địa bàn tỉnh đến năm 2020;

- Quyết định số 1268/QĐ-UBND ngày 11/4/2017 phê duyệt Kế hoạch phát triển các ngành công nghiệp văn hóa trên địa bàn tỉnh Bình Định đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030;

- Quyết định số 2485/QĐ-UBND ngày 16/7/2017 về việc phê duyệt đồ án quy hoạch chi tiết xây dựng tỉ lệ 1/500 công trình: Đền thờ Võ Duy Dương;

- Quyết định số 3188/QĐ-UBND ngày 31/8/2017 về việc phê duyệt chủ trương đầu tư dự án: Di tích lịch sử Địa điểm lưu niệm cuộc biểu tình năm 1931 tại Cây số 7 Tài Lương;

- Quyết định số 2366/QĐ-UBND ngày 10/7/2019 phê duyệt Đề án Bảo vệ và phát huy giá trị Nghệ thuật Bài chòi Trung bộ Việt Nam - Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại trên địa bàn tỉnh Bình Định, giai đoạn 2019 - 2023.

- Quyết định số 4707/QĐ-UBND ngày 13/11/2020 về việc phê duyệt nhiệm vụ quy hoạch và dự toán chi phí Đồ án quy hoạch chi tiết xây dựng tỉ lệ 1/500 công trình: Nhà tưởng niệm Thầy Trương Văn Hiến thuộc xã Nhơn Phúc, Thị xã An Nhơn;

- Quyết định số 2419/QĐ-UBND ngày 18/6/2021 về việc phê duyệt đồ án Quy hoạch phân khu xây dựng tỷ lệ 1/2000 khu vực lân cận các di tích gốc Thành Hoàng Đế, thị xã An Nhơn, tỉnh Bình Định;

- Quyết định số 3931/QĐ-UBND ngày 23/9/2021 về việc phê duyệt Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử Nơi thành lập Chi bộ Cửu Lợi, thuộc phường Tam Quan Nam, thị xã Hoài Nhơn;

- Quyết định số 1805/QĐ-UBND ngày 11/5/2021 về việc phê duyệt chủ trương đầu tư xây dựng công trình: Đền thờ Võ Văn Dũng;

- Quyết định số 5137/QĐ-UBND ngày 23/12/2021 về việc phê duyệt nhiệm vụ lập quy hoạch bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử: Nơi thành lập Chi bộ Chính Nghĩa thuộc xã An Tân, huyện An Lão;

- Quyết định số 571/QĐ-UBND ngày 23/02/2022 về việc phê duyệt chủ trương đầu tư xây dựng công trình: Khu di tích lịch sử Chiến thắng Thuận Hạnh;

- Quyết định số 566/QĐ-UBND ngày 23/02/2022 phê duyệt Kế hoạch bảo tồn và phát huy Võ cổ truyền Bình Định đến năm 2025;

- Quyết định số 1677/QĐ-UBND ngày 27/5/2022 của UBND tỉnh phê duyệt Đề cương Kế hoạch tổng thể xây dựng hồ sơ khoa học Võ cổ truyền Bình Định đề trình UNESCO ghi danh vào Danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại;

- Quyết định số 3654/QĐ-UBND ngày 07/11/2022 về việc phê duyệt quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử Địa đạo Gò Quánh;

- Quyết định số 3899/QĐ-UBND ngày 23/11/2022 về Kế hoạch triển khai thực hiện dự án 6 “Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch”, thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tỉnh Bình Định, giai đoạn 2021-2030, giai đoạn I: từ năm 2021 đến năm 2025;

- Quyết định số 4576/QĐ-UBND ngày 30/12/2022 về việc phê duyệt quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử Cột cờ Thành Bình Định, phường Bình Định, thị xã An Nhơn;

- Kế hoạch số 55/KH-UBND ngày 25/4/2022 thực hiện Chương trình số hóa Di sản văn hóa Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030 trên địa bàn tỉnh Bình Định;

- Kế hoạch số 56/KH-UBND ngày 25/4/2022 thực hiện Chiến lược phát triển văn hóa đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Bình Định;

- Kế hoạch số 57/KH-UBND ngày 25/4/2022 thực hiện Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị dân ca, dân vũ, dân nhạc của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch giai đoạn 2021 - 2030” trên địa bàn tỉnh;

- Kế hoạch số 58/KH-UBND ngày 25/4/2022 thực hiện Chương trình Bảo tồn và phát huy bền vững giá trị di sản văn hóa Việt Nam, giai đoạn 2021 - 2025 trên địa bàn tỉnh Bình Định;

- Kế hoạch số 21/KH-UBND ngày 24/02/2023 Phối hợp xây dựng hồ sơ khoa học “Võ cổ truyền Bình Định” đề trình UNESCO ghi danh vào Danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện cho nhân loại